OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Erityisasiantuntija Sonja Sjöman

LAUSUNTO
27.2.2026

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Oikeusministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 12/2026 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Oikeusministeriö on antanut hallituksen esitystä koskeneesta esitysluonnoksesta liikenne- ja viestintäministeriölle 29.10.2025 päivätyn lausunnon (VN/1886/2025-OM-18), jossa kiinnitettiin huomiota seuraaviin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamista koskeviin teemoihin: ehdotettu uusi luvanvaraisuutta koskeva 39 a §, ehdotettu uusi radiohäirintään tarkoitetun laitteen pitäjän luotettavuutta koskeva 39 b §, tarkastusoikeutta koskevaan 326 §:n 1 momenttiin ehdotettu uusi 6 kohta, tiedonsaantioikeudet ja tietojen luovuttaminen, radiolaiterikkomusta koskevan 348 §:n 1 momenttiin ehdotettu uusi 9 kohta, kotietsintää, paikanetsintää ja henkilöntarkastusta koskevan 341 §:n muuttaminen, säätämisjärjestysperustelut ja taannehtivuuskysymys. Oikeusministeriön esittämät huomiot on esityksen jatkovalmistelussa otettu pääosin huomioon. Valiokunta voi tarvittaessa

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin, joista oikeusministeriö katsoo aiheelliseksi lausua tässä vaiheessa.

Menettely radiohäirintään tarkoitetun laitteen pitäjän luotettavuuden selvittämisessä, tietojen pyytäminen rikosrekisteristä

Ehdotuksen (uudet 39 a ja 39 b § §) mukaan radioluvan myöntämisen edellytyksenä radiohäirintään tarkoitetuille laitteille olisi luvan hakijan luotettavuus. Luotettavuuden arvioinnissa merkitystä olisi muun muassa rikosrekisteritiedoilla. Vaatimus luotettavuudesta koskisi myös oikeushenkilön toimitusjohtajaa ja hänen sijaistansa, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston jäsentä ja muita 39 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja vastuuhenkilöitä. Säännöskohtaisissa perusteluissa (s.28) viitataan siihen, että rikosrekisterilain mukaan rikosrekisteritietoja voidaan käyttää henkilön luotettavuuden tai henkilökohtaisen soveltuvuuden selvittämisessä ja arvioinnissa (rikosrekisterilain 1 § 2 mom.) Lisäksi todetaan, että rikosrekisterilain 4 a §:n 1 mom. 2 kohdan mukaan *Suomen viranomaiselle luovutetaan henkilöä koskevat tiedot asiassa, joka koskee viranomaisen lupaa tai hyväksyntää, jonka edellytyksenä on henkilön luotettavuus*.

Ehdotetusta 39 b §:stä tai sen perusteluista ei kuitenkaan täysin selvästi käy ilmi menettely rikosrekisterin tietojen saamiseksi. Pyytääkö toimivaltainen viranomainen Oikeusrekisterikeskukselta hakijana olevan henkilön tai säännöksessä mainittujen vastuuhenkilöiden rikosrekisteritiedot? Siinä tapauksessa oikeusministeriö katsoo, että Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa rikosrekisteritiedot radioluvan myöntävälle viranomaiselle esityksessä mainitun rikosrekisterilain 4 a §:n 1 mom. 2 kohdan perusteella.

Toinen menettelyvaihtoehto, että henkilöt pyytävät Oikeusrekisterikeskukselta itseään koskevan rikosrekisteriotteen ja toimittavat ne luvan myöntävälle viranomaiselle lupahakemuksen yhteydessä, edellyttäisi muutosta myös rikosrekisterilakiin. Sellaista ei sisälly esitykseen. Rikosrekisterilain 3 §:n mukaan *rekisteritietoja saa luovuttaa siten, kuin tässä laissa säädetään*.

Voimassa olevassa rikosrekisterilaissa ei ole perustetta luovuttaa rikosrekisteriote henkilölle itselleen nyt puheena olevaan tarkoitukseen. Tässä menettelyvaihtoehdossa rikosrekisterilakiin olisi lisättävä uusi säännös rikosrekisteriotteen luovuttamisesta henkilölle itselleen tätä tarkoitusta varten. Lisäksi olisi varmistettava muutoksen vaatimat resurssit Oikeusrekisterikeskukselle.

Radiolaiterikkomus

Esityksessä ehdotetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamista myös muun muassa siten, että lain radiolaiterikkomusta koskevan 348 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 kohta, jonka mukaan se, joka tahallaan ”pitää hallussaan tai käyttää radiohäirintään tarkoitetuttua laitetta tai tuo maahan radiohäirintään tarkoitetun laitteen ilman 39 a §:ssä tarkoitettua radiolupaa”, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, radiolaiterikkomuksesta sakkoon. Ehdotettavan uuden, radiolupaa radiohäirintään tarkoitetuille laitteille koskevan 39 a §:n 1 momentin mukaan radiohäirintään tarkoitettujen laitteiden hallussapito, maahantuonti ja käyttö edellyttävät etukäteen myönnettävää radiolupaa. Mainitun 348 §:n 1 momenttiin lisättäväksi ehdotettavan 9 kohdan sisältämistä tekotavoista maahantuonti on lisätty esitykseen jatkovalmistelussa. Oikeusministeriö katsoo ehdotettavan säännöksen muistuttavan maahantuonnin osalta huomattavasti rikoslain mukaista salakuljetusääntelyä (rikoslain 46 luvun 4 ja 5 §). Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, ettei esityksessä esitetä tarvittavaa arvioita siitä, millainen tarve radiolaiterikkomusta koskevan säännöksen osalta olisi maahantuontia koskevalle tekotavalle. Sikäli kuin kyse olisi päällekkäisyydestä salakuljetussäännösten kanssa, ehdotettavalle maahantuontia koskevalle tekotavalle ei ilmeisesti olisi tarvetta radiolaiterikkomusta koskevassa säännöksessä vaan tarvetta voisi olla pikemmin viittauksia rikoslakiin koskevan 350 §:n täydentämiselle viittauksilla salakuljetusta koskeviin rikoslain säännöksiin. Oikeusministeriö kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että 348 §:n 1 momenttiin ehdotettava uusi 9 kohta sisältää kirjoitusvirheen (”tarkoitetuttua”), ja siihen, ettei esityksen perusteluissa ole kaikilta osin huomioitu radiolaiterikkomusta

koskevaan pykälään jatkovalmistelussa tehtyä lisäystä koskien radiohäirintään tarkoitetun laitteen luvatonta maahantuontia koskevaa tekotapaa.

Lakiehdotuksen ja rinnakkaistekstin vastaavuudesta

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esityksen rinnakkaisteksti ei kaikilta osin, kuten esimerkiksi kotietsintää, paikanetsintää ja henkilöntarkastusta koskevan 341 §:n muuttamisen osalta, vastaa lakiehdotusta.